

OMPELIJA

JA MUITA KERTOMUKSIA

MINNA
CANTH

Ompelija

Minna Canth

Ompelija

ja muita kertomuksia

Kustantamo Helmivyö
Turku 2019

Minna Canth: Ompelija ja muita kertomuksia
Toim. Juri Nummelin
ISBN 978-952-7211-37-3
Painopaikka: BoD, Norderstedt, Saksa

Sisällysluettelo

7 Juri Nummelin: Lukijalle

11 Ompelija (Suomen Kuvalehti, 1894)

40 Eräs Puijolla käynti (Novelleja II, 1892)

67 Vanha piika (Nuori Suomi, 1891)

86 Eräänä sunnuntaina (Excelsior-kalenteri, 1889)

100 Kasvinkumppanit (Vapaita aatteita, 1889, nimellä "Talon renki")

128 Kahtalainen onni (Nuori Suomi, 1894)

140 Kodista pois (Valvoja, 1893)

169 Katkelmia kirjeistä

Lukijalle

Näytelmäkirjailija, novellisti, aktivisti ja kauppias Minna Canth (1844–1897) joutui eläissään monenlaisten vihakampanjoiden kohteeksi, niin kuin nykyäänkin käy useille feminismiä esillä pitävillä kirjailijoille, toimittajille ja tutkijoille. Runoilija Arvi Jännes kirjoitti nimittäin vuonna 1889 Canthille suunnatun runon ”Inhuuden ihan telijalle”, jossa hän sanaili: ”Tahallas tallaat kauneuden lait, / rumuuden katsot esiin kaikenlaisen”. Jännes vieläpä kehotti Canthia lopettamaan kirjailijan uransa: ”Jo lakkaa laulamasta, ole vait!”

Canth olikin 1800-luvun lopun kirjailijoistamme se, joka eniten piti esillä syrjittyjen – naisten, palvelusväen ja köyhälistön – asiaa. Hän kieltäytyi kaunistelemasta näiden elinoloja ja kirjoitti siitä mitä itse näki, varsinkin siitä, miten naiset

eivät saa itse päättää, mitä he tekevät, vaan joutuvat alistumaan vanhempiensa ja puolisojensa mielivaltaan. Köyhien asiaa käsitellessään taas Canth toi näyttämölle Suomen kirjallisuuden ensimmäisen anarkistin ja kommunistin, kuten V. Tarkiainen on sanonut näytelmästä *Kovan onnen lapsia* (1888). Näytelmän Topra-Heikki, onkin sitä mieltä, että rikkaitten ja köyhien välillä vallitseva sota oikeuttaa väkivaltaisen toiminnan. Näytelmä kohtasi ankaraa kritiikkiä ja ensimmäisessä esityksessä sitä esitettiin vain kerran.

Canthin kirjeenvaihto ja eräät omaelämäkerralliset kirjoitukset synnyttävät mielikuvan siitä, että kirjailija-kauppias kärsi masennuksesta eikä hän kirjeissään epäröinyt kertoa, mistä masennus ja ahdistus kumpusivat ja että hän kokee vahvoja vihan ja epätoivon sunteita.

Tähän teokseen on koottu Canthin novelleja, jotka ilmestyivät alun perin lehdissä tai vuosikirjoissa. Tarinat käsittelevät tarkkanäköisesti miehen ja naisen – tai aviomiehen ja vaimon – välistä suhdetta. Joissain tarinoissa kuvataan kriittisesti myös muunlaisia valtasuhteita: huutolaispojan kasvutarina novellissa ”Kasvinkumppanit” on ahdistavaa luettavaa. Canthin kitkerä näkemys tulee esille myös näissä tilapääkertomuksissa, joita ei ole pitkään aikaan julkaistu painettuna.

Ompelijaa täydentää pieni valikoima otteita

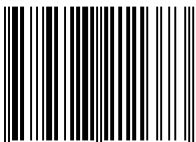
Canthin kirjeistä. Lähteinä on käytetty teoksia Minna Canth: *Kirjeitä vuosilta 1860–1897* (WSOY 1944) ja *Sanoi Minna Canth* (WSOY 1987).

Maaliskuussa 2019
Juri Nummelin

Näytelmäkirjailija, novellisti ja toimittaja Minna Canth (1844–1897) piti kirjoituksissaan esillä syrjittyjen eli naisten, palvelusväen ja köyhälistön asiaa. Kirjallisuutemme tärkeimmän varhaisfeministin Canthin syntymästä tulee vuonna 2019 kuluneeksi 175 vuotta.

Ompelija ja muita kertomuksia sisältää Minna Canthin lehdissä ja albumeissa julkaistuja novelleja, joita ei ole pitkään aikaan ollut saatavilla painettuna. Novellit käsittelevät tarkkanäköisesti miehen ja naisen – tai aviomiehen ja vaimon – välistä suhdetta, ja kirjailijan kriittinen näkemys tulee esille myös näissä tilapääkertomuksissa. Teoksessa on myös pieni valikoima Canthin kirjeistä.

KANSI: TIMO RONKAINEN

9 789527 211373

ISBN 978-952-7211-37-3